

3. gyakorlat. Unix alapok I.

szamrend.inf.elte.hu

bejelentkezés/jelszó: INF domain azonosító/jelszó

1. Ismerkedés a linux-al: szerkezete: kernel, parancsértelmező (shell), programok. A kernel végzi a rendszer erőforrásainak megosztását és a futó folyamatok ütemezését, valamint a felhasználói programok számára egy interfészt biztosít a hardver felé. A kernel körül helyezkedik el a shell (héj, burok) ami biztosítja a kapcsolatot a felhasználó és a kernel között.
2. A Linux könyvtárszerkezete, fontosabb könyvtárak:

/	A főkönyvtár, a könyvtárfa kiindulópontja
/home	Ehhez csatlakoznak a felhasználók könyvtárai
/dev	A hardvereszközöket reprezentáló fájlok
/etc	A legfontosabb konfigurációs fájlok
/usr/bin	Közhasználatú parancsok
/sbin	A superuser és a rendszerindító parancsok
/usr/doc	Dokumentációs fájlok
/usr/local/man	Kézikönyv oldalak
/tmp	Ideiglenes fájlok
/var	Konfigurációs fájlok (Linkek az /usr-ből)
/lib	Megosztott programkönyvtárak
/proc	A processzek fájlrendszere
3. Alap unix parancsok:
 - a. passwd helyett kpasswd, who, whoami
 - b. shell fogalma, aktuális shell: bash, felfele nyíl, tabulátor
 - c. pwd, ls és legfontosabb paraméterei ls -l, ls -al, parancsok értelmezése, unix filerendszer alapok, /, /etc, /var stb. könyvtárak, cd, mkdir, rmdir .
 - i. Másolás, cp, mozgatás, mv, tartalom megnézés, cat
 - d. I/O átirányítás, ennek segítségével file létrehozása. File törlés, rm, nincs ezután „undelete”
 - e. touch parancs
 - f. Feladat: hozzon létre a könyvtárszerkezetet: foci/nb1, foci/nb2, majd ezalatt, utána töröljük, rm -r
 - g. Link ln parancs.
 - h. Irassuk ki egy nagy könyvtár tartalmát a képernyőre. Majd egy fájlba és azt a more vagy less paranccsal megjeleníteni. (ls /bin > /lsbin majd a more /lsbin). Ezután tegyük ugyanezt pipeline használatával (ls /bin | more)
 - j. Csomagoljuk össze könyvtárunk tartalmát zip illetve tar fájlokban.
 - k. Felhasználó keresése: finger. „Beszélgetés” másik felhasználóval: talk.
4. Levelezés:
 - a. Mondjuk el, hogy egy unix kiszolgáló jellemzően egyúttal SMTP szerver is (Windows szervernél csak mostanra az win2003-tól), így minden felhasználó automatikusan egy postafiókot is jelent. Mivel ez a postafiók az inf.elte.hu tartomány fiókja, ezt a pine is kiolvassa, de célszerű ezt egy böngészőből olvasni, használni! (Jelenleg nem működik. A levelezés a felhőbe került át.)
 - b. Röviden SMTP-ről, IMAP-ról.
 - c. Minden hallgatónak lehet/van inf-es címe. *Mondjuk el, hogy spam-eket nem illik indítani.*

- d. talk usernév [tty] Az üzenetek letiltható *a mesg n* paranccsal
- 5. Jogosítványok:
 - a. Az alábbi parancsok „normál” unix fájlrendszer alatt működnek. Jelen inf-es kiszolgálón a home könyvtár AFS rendszerű. Ezen is van látszólag chmod, de AFS rendszeren az fs parancson keresztül lehet a jogosítványokat állítani. fs setacl illetve fs listacl a legfontosabb 2 parancs. Ezekről és más AFS jogosítványokról bővebben előadáson lesz szó, illetve manual, és egyéb internetes dokumentációkban találhatunk leírást, mintákat. Gyakorlaton csak az fs listacl *fájlnév* forma használata szerepeljen!
 - b. ls -l, rwx-ek, módosításuk, UNIX fájlrendszer alatt!
 - c. chmod:
chmod u+x file név: Végrehajtási jogosultságot ad a file tulajdonosának

chmod go-rx file nevek: Visszavonja az olvasási és végrehajtási jogosultságokat a csoport- és az egyéb felhasználóktól
chmod 644 file név: Olvasási és írási jogosultságot ad a tulajdonos, csak olvasási jogosultságot ad minden egyéb felhasználó számára
 - d. Állomány alapjogok, umask
 - e. Tulajdonjog megváltoztatása: chown
- 6. Írassuk ki az aktuális könyvtárban lévő összes html kiterjesztésű file utolsó 2 sorát.
 - a. find . -name "*.html" -exec tail -2 { } \;
- 7. Töröljük le a munkakönyvtárból az összes fájlt és a könyvtárat is.
 - a. rm *
 - b. cd ..
 - c. rmdir temp/
- 8. Kilépünk a terminálprogramból, majd az operációs rendszerből